

מפני שעשויים לנקר את הבית מן העכברים. רב יהודה אמר, שחולדות סנאים הם 'שרצא חרצא' ויש אומרים 'חרצא' ששוקיהם דקים וקטנים הגדלים בין שיחי הסנה. ונקראים 'שרצא' מפני ששוקיהם קצרים כשל שרצים.

כל ימי רב אדא בר אהבה לא התקיים לר"ה זרע מחובה
רב אדא בר אהבה שאל את רב הונא מה עם הבהמה דקה שיש לך? ואמר לו רב הונא שחובה אשתו מגדלת את הצאן ושומרת עליהם שלא יאכלו משדות אחרים. ואמר לו רב אדא בר אהבה, חובה תקבור את בניה²⁷³. אתה סומך עליה שתשמור את הצאן והיא אינה יכולה לשמרם כראוי. כל ימיו של רב אדא בר אהבה לא התקיים לרב הונא זרע, ובניו מחובה אשתו לא האריכו ימים²⁷⁴. ויש אומרים, שרב הונא אמר בשם רב עשינו עצמנו בבבל כארץ ישראל לבהמה דקה. ואסרו לגדל בבל בהמה דקה. מזמן שרב בא לבבל, ורבו המתיישבים בה מפני ישיבתו²⁷⁵.

רב רצה לחלוק כבוד לשמואל ולכן שמואל התעכב ונכנס יחידי
רב ושמואל ורב אסי באו לבית 'שבוע הבן', מקום שעשו ברית מילה על שם שהיא אחרי שעברו שבועה ימים מלידתו. ויש אומרים לבית 'ישוע הבן'²⁷⁶, סעודת פדיון הבן. רב לא רצה להכנס לפני שמואל. ושמואל לא רצה להכנס לפני רב אסי²⁷⁷ שהיה גדול ממנו. ורב אסי לא רצה להכנס לפני רב מפני שרב היה רבו. ושאלו מי יתעכב²⁷⁸ בחוץ ויכנס אחרון יחידי? ואמרו ששמואל יתעכב בחוץ, ורב ורב אסי יכנסו ביחד. ויכנס רב ואחר כך יכנס רב אסי תלמידו. שואלת הגמרא, מדוע שלא יתעכב בחוץ או רב או רב אסי? אומרת הגמרא, ששמואל היה הקטן שבכולם, ורב לא נכנס לפני שמואל מפני שרצה להיטיב עמו ולכבדו. משום אותו מעשה שבו רב קילל את שמואל המובא בפרק שמונה שרצים. ולכן הנהיגו מעליו כדי לכבדו. חתול מותר להרגו ואסור לקיימו ואין בו משום גזל ואין בו משום השב לבעלים ידו של התינוק. ויצא רב ודרש²⁷⁹, חתול מותר להרגו, ואסור לקיימו²⁸⁰, ואין בו משום גזל, ואין בו משום השב אבידה לבעלים. ואפילו שרב אמר שמותר להרגו הוא אמר שאסור לקיימו. כדי שלא

273 ר"ח פירש שאמר זאת בתמיהה, האם היא אינה עסוקה בגידול בניה ויכולה לשמור על הצאן, הרי היא עלולה לגרום שבניה ימותו מאי טיפול נאות בהם. אבל במסכת נזיר בהקפת הראש של בניה על ידה אי אפשר לפרש אלא בלשון קללה או האם אינה יראה שתענש על כך. תוס'.

274 כשגגה היוצאת מפי השליט.

275 ל"א שרב בא לבבל ולימד להזהר בדבר, כשראה שם שיש רוב ישראל וישוב קבוע. רש"י.

276 רש"י והערוך מלשון פדיון. ר"ת מפרש סעודה שהיו עושים משום שהולד נושע ונמלט מבטן אמו. תוס'.

277 באיגרת רב שרירא גאון גרס רב במקום רב אסי.

278 הגרסא היא מאן נטרח, ובאיגרת רב שרירא גאון הנ"ל מאן נטרח.

279 רב דרש שהדבר נתקן מקודם, שהרי הקשו עליו מהברייתא. תוס'.

280 ר"ל אמר בסנהדרין בארי נמר דוב זאב וברדלס שאפ' לר"א שאמר כל הקודם להרגו זכה הוא דוקא כשמיתו אבל אם לא המיתו מותר להחזיקם קשורים בשלשלת. מפני שרגילים להזהר מהם. אבל מחתול אין נזהרים מפני שלא יודעים אם הוא בן של חתול לבן. תוס'.

יאמרו שמותר להרגו, אבל אין איסור לקיימו. ואמר רבינא שאפילו שרב אמר שאין בו משום גזל הוא אמר שאין בו משום השב אבידה אפילו לעורו²⁸¹. מקשה הגמרא על דברי רב, ממה ששנינו רבי שמעון בן אלעזר אומר מגדלים כלבים כופרים, וחתולים, וקופים, וחולדות סנאים מפני שעשויים לנקר את הבית מן העכברים? עונה הגמרא, שמותר לגדל חתול שחור ואסור לגדל חתול לבן שמועד להזיק לאדם. שואלת הגמרא, והרי במעשה שהיה החתול היה חתול שחור? עונה הגמרא, שהוא היה חתול שחור בן חתול לבן. שואלת הגמרא, הרי רבינא הסתפק בחתול שחור בן חתול לבן? עונה הגמרא, שהמעשה היה בחתול שחור, בן חתול לבן, בנו של חתול לבן.

מתריעים על חיכוך בשבת דלת הננעלת לא במה' תפתח הלוקח בית בא"י כותב עליו אונן אמר רבי אחא בר פפא בשם רבי אבא בר פפא, משמו של רבי אדא בר פפא. ויש אומרים רבי אבא בר פפא בשם רבי חייא בר פפא משמו של רבי אחא בר פפא. ויש אומרים רבי אבא בר פפא בשם רבי אחא בר פפא משמו של רבי חנינא בר פפא, מתריעים בשבת²⁸² על מכת שחין שהאדם מתחכך עליו. אם ננעלה על האדם הדלת של הצלחה לא תפתח במהרה, ויש להרבות עליו בתחנונים. והלוקח בית בארץ ישראל כותבים עליו 'אונן', שטר מכירה, ואפילו בשבת.

חיכוך חגב זבוב צרעה ויתוש ושילוח ומקשה הגמרא ממה ששנינו במסכת תענית, נחשים ועקרבים לא מתריעין אלא צועקים ושאר פורענויות המתרגשות לעולם, כגון חיכוך, חגב, זבוב, צרעה, ויתוש, ושילוח נחשים ועקרבים לא היו מתריעין אלא צועקים, ביחיד? עונה הגמרא, כאן בלח, לא מתריעים אלא צועקים על שחין לח. אבל מתריעים על שחין יבש שהוא קשה יותר. כמו שרבי יהושע בן לוי אמר שלומדים מהכתוב: "וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעְבַּעַת פָּרֶם בְּאֶדְם וּבְבִהְמָה" הוא מבעבע רק מבחוץ ומבפנים הוא יבש. שהשחין שהקדוש ברוך הוא הביא על המצרים היה לח מבחוץ ויבש מבפנים.

מר זוטרא אמר שדלת הננעלת לא במהרה תפתח היא סמיכה. ורב אשי אמר שכל המריעים לאדם אינם מטיבים לו במהרה. ורב אחא מדיפתי אמר שאינם מטיבים לו לעולם²⁸³. ואומרת הגמרא שרב אחא מדיפתי אמר דבר זה מעצמו.

281 אם מצאו מת אינו חייב בהשבת עורו. ואחרי שרב אמר שאין בו משום גזל אצ"ל שמותר להרגו אלא שרב אמר בתחילת דבריו שמותר להרגו. תוס'.

282 רש"י מפרש שהתרעה היא בציבור ובתחינה ובשופרות. התוס' כתבו שבדאי שבשבת לא תוקעים בשופר אלא מתריעים בפה בעננו. והגמרא מקשה אם מתריעים בשבת על החיכוך בעננו ראו להתריע עליו ביום חול בשופרות

283 והוא עצמו אמר לא במהרה מטיבים לו כשהיה סבור שיחזרו וימנו אותו לראש הישיבה. וכשלא החזירוהו בסוף אמר לעולם אין מטיבים לו. תוס'.



הלוקח בית מנכרי בא"י כותב עליו ושואלת הגמרא על מה ששנינו, והלוקח בית
 אוננו ע"י נכרי בשבת בארץ ישראל כותבים עליו 'אונר' ואפילו בשבת.

האם מותר לכתוב שטר מכירה בשבת?! אלא יש לומר כמו שרבא אמר במקום
 אחר שאומר לנכרי ועושה. וכך גם הלוקח בית מנכרי אומר לנכרי לכתוב עליו
 שטר. ואף על גב שאמירה לנכרי אסורה משום 'שבות'. לא גזרו כאן משום ישוב
 ארץ ישראל²⁸⁴.

רבי שמואל בר נחמני אמר בשם רבי יונתן, הלוקח עיר בארץ ישראל כופים אותו
 לקחת לה דרך מארבע רוחות משום ישוב ארץ ישראל.

284 תוס' כתבו שדוקא משום ישוב ארץ ישראל התיירו לומר לנכרי לעשות בשבת מלאכה דאורייתא. ואפילו
 לחמם מים לצורך מילה ע"י נכרי לא התיירו, אלא אגב אמו אם גם אמו צריכה למים. והתיירו להביא סכין ע"י נכרי
 רק דרך חצר שלא עירב. ואפ' איסור דרבנן לא התיירו לצורך מצוה אחרת אלא לצורך מילה שהיא עצמה דוחה
 שבת. אבל בהלכות גדולות משמע שהתיירו לצורך מילה ע"י נכרי אפ' איסור דאורייתא. תוס'.

